

Tidslomme med digte

Per-Olof Johansson

Det er så let at se det, når man kører i toget. Du kan ikke bare standse op og plukke en blomst. I togets nu kan du indenfor gøre så meget forskelligt, du føler dette er nu, selvom et kig ud af vinduet overbevisende fortæller noget andet – at vort nu hele tiden er under forandring.

Hvad eftertiden kan fortælle om denne tid, ved hverken du eller jeg. Hver for sig har vi en forestilling om det vigtige lige nu. Lige nu blev der et sted i Danmark skrevet et vigtigt digt, som fanger vor situation – jeg ved det ikke.

1978 til 1983 var vigtige år med vendepunkter i mit liv – separation, flytning til klubværelse, skilsmisse, fast ansættelse for første gang skønt allerede 36, flytning igen, ny kæreste, politisk aktiv i lokalpolitik.

Jeg tager i et antikvariat fem lyrikantologier i min hånd. Problemet er ikke prisen, en tier stykket, problemet er pladsen. Har netop flyttet et par tons bøger i depot. Dog, vil jeg stifte bekendtskab med disse digte, er chancen der nu. Jeg går da ikke på biblioteket og låner dem, køber jeg dem ikke nu, har jeg glemt dem, allerede når jeg sidder i toget hjem til Allerød.

Den fælles titel er 'Lyrik [årstal] – Gyldendals Magasin'. Jeg burde kunne huske dem, men kan ikke. Årene er 1978 til 1983, (1980 mangler).

En roman læser man færdig. Fem digtantologier læser du ikke bare sådan lige. Fem år for mere end tredive år siden, der er sket meget siden,

bevægelser er startet og afsluttet. Jeg skriver digte, men går ikke op i tiår – men hvert af de tiår efter har sikkert navne i litteraturhistorien. Jeg prøver et overblik.

Her er ingen Jac og her er ingen Strunge, men meget andet at undre sig over.

Jeg deler dem op i nogle grupper: Dem jeg kender navnet på og dem jeg aldrig har hørt om. Dem jeg kender navnet på deler jeg igen i de overlevende og de døde. Poul Borum er fraværende, han klarede sig udenfor denne kreds af udvalgte som Jac og Strunge – med mindre da de er med i 1980.

Anne Marie Bjerg og Erik C. Lindgren har stået for redaktionen - men hvordan digtene er samlet, får læseren intet at vide om. Hvis det er ved at have sendt ind undrer det mig, at jeg aldrig selv har sendt ind. Måske er det en blanding - digtere sender jo digtsamlinger ind til forlaget og her kan måske en del være hentet i digtbøger, som aldrig udkom. Jeg kan se blandt mine udklip, at jeg fik digte trykt i Politiken i den periode - det var altså ikke fordi jeg holdt pause, at jeg ikke også forsøgte mig med den lyrikårbog.

Det er en mærkelig tidslomme, jeg falder ned i. For selvom jeg kan se, der mangler mange, jeg kan huske og af hvem et enkelt digt nok kunne have været med gennem fem år – så er det mere interessant med alt det, som er repræsenteret, og som er et vidne om den tid trods alt. Jo, vi møder Klaus Rifbjerg, Jørgen Sonne, Knud Sørensen som vi endnu har med os. At de er her, kaster et særligt lys over alle de mange af deres jævnaldrende og lidt ældre, der nu er døde. Men så er der alle dem, jeg slet intet ved om, hvor mange er min egen generation eller yngre. Jeg vil ikke fremhæve nogen i dag – det jeg ønsker er at formidle er den sære fornemmelse at møde alle disse medrejsende og læse deres udsagn. Jeg har i dag ikke behov for at sortere i god og dårlig. En litteraturforsker må føle trang til at sortere godt og dårligt, hvad der peger bagud, hvad fremad, hvad der er 'typisk' – også jeg vil måske gøre det en anden dag. Et citat kan jeg dog ikke nære mig for. Ann Mari Urwald, som jeg kendte og kender, har et digt med, som passer her, det hedder 'Morgen' (*fra Lyrik 79 s. 160*):

Kroppen er eet
med toget,
uafladelig stilhed
i strikkepindes knitren
og avisbladren,
uafladelig tryghed
i kroppene omkring,
i togets rumlen og rytme.
Morgenrædslen
dæmpet til ro
allerede
mellem Allerød
og Holte.

Ja nemlig, det har jeg jo lige sagt: 'Kroppene er eet / med toget'. Denne tidslomme er som en vandring i det fælles tog. Vi kendte godt hinanden dengang og sådan er der en del andre, jeg siden hen kom til at kende personligt lidt, Viggo Madsen, Birgit Filskov, Lena Bertram, Annie Broue, Birgitte Livbjerg, Niels Hav.

Jo, jeg havde mødt og læst Vagn Steen, Kristen Bjørnkjær og Viggo Jørgensen, fordi jeg boede i Aarhus engang. Andre som Eske, Henrik, Laus, Bue havde jeg mødt i helt andre sammenhænge end noget med digte. Altså, jeg genkender de år som en del af 'min tid', vi sad bare i forskellige kupéer. Mange af deltagerne kendte jeg da navnet på den gang og vidste, at de digtede og har læst et og andet af dem før, da og siden. At Troels Kløvedal skrev digte vidste jeg ikke.

Men den virkelige øjenåbner, det er alle de for mig ukendte – og de er mange. Jeg oplever ikke en enorm afvigende kvalitet mellem 'de kendte' og 'de ukendte' – det stikker ikke i øjnene, at de ikke blev kendte. Lad mig ikke gøre mig bedre, end jeg er. Måske husker jeg dem heller ikke om et par dage, trods at jeg læser dem med interesse nu. Men jeg læser dem trods alt NU.

Håbløse optimister

Af Per-Olof Johansson
Tegning: Erik Thorsen

Efterårsagtig april,
gråtonet regn,
skoven indhyllet i dis,
kupeen damper af vådt tøj
og irriteret hoste,
selv lyset fra de røde baglys
kommer dryppende.

Gennem rudens streger
af regn, regn,
ligner verden en ætsning

af dalmasen Zorn,
kun de sorte skyer
kan hans hvide streger
ikke få bugt med.

Toget er lastet med
vådt tøj og gamle krimier.
I huse, der bliver hjemme,
ses gardinerne endnu trukket for,
åbenbart af optimister:

Det er sol, når
vi andre vågner.
Og går ud og plukker

— dugget strå.

Det kan I da nok forstå. —

Mens verden er våd.
Et glemt badehåndklæde
i et glemt klubhus, som kommunen
har glemt at rive ned.

Debat om Cuba

Af Gert Petersen,
SFs formand

I sit indlæg til mig (30.3.)
udviser Elisabeth Bock en for-

mellem antallet af politiske
fanger og opnåelse af sociale
mål. Så skulle f.eks. Indone-
sien have noget nær den hø-
jeste sociale standard i ver-

Amendment') til 1959. Derfor
blev det cubanske retsopgør
meget mere hadefuldt, og dets
følger i dag, 24 år senere, ud
over det rimeliges grænser.
Men baggrunden skal huskes.
Men baggrunden skal huskes.
(Om Platt-Amendment kan
man læse hos Jan Stage, *Så
det er altså Cuba*, 1966, side

benzin til Cuba, og da Cuba så
tog mod et sovjetisk tilbud,
forbød USA de USA-ejede
olieraffinaderier i Cuba at be-
handle den sovjetiske olie.
Derpå fulgte de cubanske na-
tionaliseringer og alliancen
med Sovjet.

USA var ellers det første
land Castro bad om bistand

Politiken 16. april 1983, 2. sektion s. 6